CZĘŚĆ XLVII — № 39. ROK 24 — (1853.)

TYGODNIK
PETERSBURSKI
GAZETA URZĘDOWA
KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we WTORKI i PIĄTKI. Prenumerata przyjmuje się pod adresem do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, lub do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, nadto we wszystkich Pocztowych urzędach w Cesarstwie i Królestwie.

Cena ROCZNA w Rossyi z pocztą, a w Stolicy, z noszeniem do mieszkań, 15 rubli. PÓŁROCZNA 8 rubli srebrem.

PIĄTEK, 22 Maja. / 3 Czerwca.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

PETERSBURG, 21 Maja. / 2 Czerwca.

Przez Rozkaz dzienny Cesarski w Wydziale Wojskowości, z dnia 17 Maja, mianowani: Pułkownicy 2 Uczebnego pułku Karabinjerów: Dowodzca tegoż hrabia *Rehbinder*, Dowodzącym pułkiem Finlandskim gwardyi i *Murzienikow*, Dowodzcą 2 pułku Karabinjerów; — wykreślają się ze spisów zmarli: Dowodzca pułku Finlandskiego gwardyi Jenerał-major *Miasojedow 2* i Dowodzca Moskiewskiego artylleryjskiego garnizonu Pułkownik *Bułatow*.

Rozkazy dzienne Cesarskie *w Wydziale służby Cywilnej.*

13 Maja, (w Carskiém - Siole.) Zatwierdzony zostaje na urzędzie, obrany przez Szlachtę, Marszałek powiatowy Rohaczewski, dymissyonowany w 1849 roku z korpusu Inżenierów Dróg Kommunikacyj z rangą Sztabs-kapitana *Żukowski*; — otrzymują dymissye: na własną prośbę Rosieński okręgowy Naczelnik Dóbr Państwa, Radzca Dworu *Maciejewski*; dla słabości zdrowia, Starszy Nauczyciel 1 Gymnazyum Kijowskiego, Radzca Kollegialny *Niwiński*, z mundurem; — spadły z etatu, były Dziennikarz 2 Oddziału Kancellaryi Ministra Dóbr Państwa, Radzca Honorowy *Engasorow*, mianowany Buchalterem 2 Oddziału Zarządu robot drogi żelaznej Petersbursko-Warszawskiej; — Inspektor Płockiego Gubernijalnego Gymnazyum Radzca Honorowy *Rafalski*, za wysługę lat otrzymuje rangę Assesora Kollegialnego, ze starszeństwem od 24 Września 1842 roku; — Pomocnik Inspektora IV Lustracyjnego okręgu Dóbr Państwa gubernii Wileńskiej, Sekretarz Gubern. *Łowieniewski*, przeniesiony zostaje na Buchaltera 3 Oddziału Zarządu robot drogi żelaznej Petersbursko-Warszawskiej.

14 Maja, (w Petersburgu.) Zatwierdzony zostaje na urzędzie, obrany przez Szlachtę Niezmienny Członek Mohylewskiej Gubern. Kommisyi Żywności, dotychczasowy, Radzca Honorowy *Switkowski* i Sekretarz Mohylewskiego Szlacheckiego Deputatskiego Zgromadzenia, dotychczasowy, Assesor Kollegialny *Mancewicz*; — dymissyonowani, przyjęci zostają do służby: 8 klassy *Kononowicz-Horbacki*, na Assesora Wiejliżskiego Sądu powiatowego do zapobiegania przemycaniu trunków, Radzca Honorowy *Witkowski*, na Nadzorcę zamku więziennego w Grodnie; — otrzymuje dymissyą na własną prośbę, Niezmienny Assesor Sądu Ziemskiego Mińskiego, Assesor Kollegialny *Szczęsnowicz*.

Po 17 Maja zostawało chorych na cholerę w Petersburgu 291 — w ciągu doby zachorow. 43 — wyzdr. 31 — umarło 15 — po 18 Maja pozostało chorych 288.

W ciągu doby zachor. 40 — wyzdr. 22 — umarło 18 — po 19 Maja pozostało chorych 288.

W ciągu doby zachor. 57 — wyzdr. 22 — umarło 27 — po 20 Maja pozostało chorych 296.

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa, 11 (23) Maja.

Na oryginale własną J. C. Mości ręką podpisano:

«Ma być według tego.»

W Petersburgu, dnia 8 (20) Kwietnia 1853 roku.

PRAWO

O udzieleniu pożyczek w Listach Zastawnych Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego trzeciego Okresu.

Artykuł 1. Towarzystwo Kredytowe Ziemskie, ustanowione w Królestwie Polskiém prawem z dnia 1 (13) Czerwca 1825 roku, przedłużone następnie Ukazem Najwyższym, z dnia 9 (21) Kwietnia 1838 roku, upoważnioném zostaje do udzielenia dalszych na Dobra Ziemskie pożyczek w Listach Zastawnych w 3-m Okresie, który rozpocznie się

od włącznie 2-go półrocza 1853, i trwać będzie do włącznie 1-go półrocza 1881 roku, czyli przez lat 28 a to na zasadach dotychczasowych, z odmianami wszakże, jakie w artykułach poniższych wskazane zostają.

Udzielanie pożyczek w Listach Zastawnych trzeciego Okresu, rozpocząć się może z dniem 20 Kwietnia (1 Maja) 1853 roku, skończyć się zaś ma z dniem 18 (30) Czerwca 1859 roku.

Art. 2. Listy Zastawne trzeciego Okresu wystawione będą podług wzoru lit. A. załączonego, w kolorach i na summy jak Listy Zastawne poprzedniego 2-go Okresu, z zastosowaniem wszakże do stopy menniczej, zaprowadzonej w Królestwie Polskiém Ukazem z dnia 3 (15) Września 1841 r.

Kupony półrocznych procentów dołączone będą do Listów Zastawnych podług wzoru lit. B., — a na pierwszy raz dołączy się ich taka liczba, aby potém odnowienie onychże, jednocześnie z odnowieniem kuponów od Listów Zastawnych drugiego Okresu następowało.

Art. 3. Dopóki Listy Zastawne drugiego Okresu z obiegu wycofane nie zostaną, Towarzystwo uzupełniać będzie z własnych funduszów summę, jaka w stosunku do ilości rzeczonych Listów, na opłatę procentów od nich i spłacenie wylosować się winnych, potrzebną się okaże.

W tym celu, aby nie opóźniać czynności Towarzystwa, pozwala się Dyrekcyi Głównej onego zachowywać, z powyższych funduszów w kassie swojej, summę do wysokości rs. 1,000,000.

Summa na umorzenie Listów Zastawnych, w każdém półroczu użyć się mająca, nie może być mniejszą od tego, co według tabelli do art. 18 Prawa z dnia 1 (13) Czerwca 1825 r. dołączonej, umorzoném być powinno; wolno będzie wszakże wyższym Władzom Towarzystwa, po poprzedniém odniesieniu się do Dyrektora Głównego Skarbu, zwiększyć tę summę, w miarę zamożności posiadanych przez Towarzystwo funduszów.

Dyrekcya Główna Towarzystwa Kredytowego zajmie się wycofaniem z obiegu Listów Zastawnych drugiego Okresu, drogą dobrowolnej wymiany tychże, na Listy Zastawne trzeciego Okresu, używając ku temu środków, jakie art. 20 Prawa z roku 1838 w ustępach 3, 4 i 5, dozwolone zostały Bankowi Polskiemu dla wymiany Listów Zastawnych pierwszego Okresu.

W spełnieniu tych obowiązków, Dyrekcya Główna Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego może się posiłkować pomocą i pośrednictwem Banku Polskiego; wszakże za uznaniem potrzeby przez Dyrektora Głównego Skarbu, i za poprzedniczą z Bankiem umową oddzielną.

Art. 4. Uchyla się przepis art. 31 prawa z dnia 1 (13) Czerwca 1825 roku, stanowiący: iż Skarb udzielać będzie fundusz na zaspokojenie wydatków Administracyjnych Towarzystwa, w razie niedostateczności poborów na ten cel ustanowionych. Niedostateczność tych poborów, gdyby miała miejsce, uzupełnianą odtąd będzie z oszczędności na takichże poborach w latach poprzednich, a w razie dalszej potrzeby, z ogólnego majątku Towarzystwa.

Art. 5. Rozporządzanie funduszami na koszta administracyjne przeznaczonemi, należy do Władz wyższych Towarzystwa, z obowiązkiem przedstawiania pod zatwierdzenie Rady Administracyjnej etatów rocznych przychodów i wydatków administracyjnych, ułożonych ze względem na istotną potrzebę służby i z uwagą na stan funduszu administracyjnego.

Art. 6. Artykuł 130 Prawa z dnia 1 (13) Czerwca 1825 roku, obejmujący w sobie przepis o wypłacie procentów i kapitałów właścicielom Listów Zastawnych, zmienia się w ten sposób, iż w razie, gdyby pobory z dóbr stowarzyszonych nie wyrównywały należnościom jednocześnie do wypłaty przypadającym, Towarzystwo niedostającą ilość zastępywać będzie przedewszystkiém funduszami własność jego ogólną stanowiącemi, a posiłkowo będzie mogło zaciągać pożyczkę od Banku.

Art. 7. Paragraf 20 Instrukcyi dla Władz Towarzystwa Kredytowego z dnia 1 Grudnia 1829 roku zmienia się w sposób: iż Dyrekcya Główna tegoż Towarzystwa będzie mocną zatrzymywać w kassach swoich fundusze w tym paragrafie wymienione, do wysokości rubli srebrem 150,000.

Art. 8. Za pozostawieniem w Kassach Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego wzmiankowych w art. 3 i 7 niniejszego Prawa summ, a które razem 1,150,000 rubli srebrem wynoszą, wszelkie fundusze i wpływy, cyfrę tę przewyższające, złożone być mają w Banku Polskim na przekaz.

Art. 9. Poczynając od dnia 20 Maja (1 Czerwca) 1853 roku, kary exekucyjne od rat zalegających na Stowarzyszonych, nie od całkowitej raty, choćby część jej upłaconą była, liczone być mają, jak mieć chciał paragraf 73 Instrukcyi wydanej pod dniem 14 Marca 1826 roku, dla Władz Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, ale w razie częściowych wypłat, tylko w stosunku istotnej zaległości.

Art. 10. Należność pod tytułem exekutnego z dóbr Towarzystwa w opłacie zalegających, w moc art. 1 przepisów dodatkowych do prawa z roku 1838, dotąd pobierana, poczynając od włącznie raty czerwcowej 1853 roku, wymaganą nie będzie.

Art. 11. Dobra stowarzyszone zajęte za narosłą zaległość na wydzierżawienie lub sprzedaż, nie będą wolne wcześniej od tego środka exekucyi, aż:

1) Cała zaległość od dnia zapłaty obliczona, kary exekucyjne i koszta zaspokojone zostaną; —

2) Obowiązki z art. 41 prawa z roku 1818 o hypotekach wynikające, całkowicie spełnione będą. *(Dok. nast.)*

— Nocy upłynionej 11 (23) Maja gwałtowny pożar dotknął przedmieście Pragę. Pożar ten wszczął się o godzinie 11½ z wieczora, podług wszelkiego podobieństwa z młyna, należącego do posesyi № 175 oznaczonej, przy ulicy Targowej położonej, własnością Ludwika Walusińskiego będącej, a gwałtownie szerząc się, objął w jednej chwili sąsiednie posesye i nader znacznych szkód, których wyliczenie poniżej zamieszczamy, stał się przyczyną. Przybycie wszystkich

części komendy pożarnej i dzielny ratunek z jej strony, dalsze szerzenie się niszczącego żywiołu przerwały. W tej chwili (godzina 9 z rana), zajmują się dogaszaniem szczątków pogorzeli. Skutkiem tego pożaru zgorzały: 1) w posesyi № 175, młyn deptak z wszelkiemi rekwizytami, spichrze ze zbożem, komórki i inne pomniejsze zabudowania, łącznie z ruchomościami na rs. 6,000 ocenione; 2) w posesyi № 174 do Perli Peretz należącej, spichrze, w których było owsa korcy 850, stajnia z wozownią, komórki z szopą, koń z zaprzęgą i 3 bryczki, wszystko na rs. 7,000 ocenione; 3) w posesyi № 390 własnością P. Franciszka Scholtze mydlarza będącej, stajnie, wozownie, drwalnie i warsztat mydlarski, różne sprzęty gospodarskie, jako też znaczny zapas łoju, świec, mydła, zboża i bawełny; wartość tych przedmiotów na rs. 8,500 ocenioną została; 4) w posesyi № 176 własnością Tobiasza Kruszewskiego mydlarza będącej, dom frontowy, oficyny, warsztat mydlarski, stajnie, komórki, wozownia, jako też zapas świec, mydła i różnych materyałów mydlarskich; wszystko na rs. 3,500 ocenione; 5) w posesyi № 177 do Józefa Maciejasika należącej, dom frontowy, oficyna, spichrz ze zbożem, stajnie z komórkami i wozownią pod jednym dachem i różne sprzęty gospodarskie, oraz zapasy piwa i wódek do szynku, ogółem na rs. 5,000 oszacowane; 6) w posesyi № 389 własnością Karola Frantzke szynkarza będącej, spichrz, w którym było 78 korcy jęczmienia i 10 korcy żyta, wozownia i różne sprzęty gospodarskie, wszystko na rs. 2,500 ocenione. Ogólna więc wartość strat przez ten pożar zrządzonych na rs. 32,500 podaną została. Przyczyna pożaru dotąd niewyśledzona.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

NIEMCY.

WEIMAR, *20 Maja.* Wczora wieczorem odbył się tu w pałacu Wielkoxiążęcym, obrzęd ślubu J. K. W. Xięcia Henryka Niderlandskiego z Xiężniczką Amaliją. Oprócz Królowej Jmci Matki Niderlandskiéj, w liczbie wysokich gości znajdowali się na ślubie, Xiążęta JJ. Bernard, Hermann i Gustaw, Xiężniczka Anna i Xiężna Hermannowa, JJ. KK. WW. Xiążę Następca i Xiężna Pruscy, Xiążę Panujący i Xiążę Następca Meiningen, z ich Małżonkami i J. N. W. Xiążę Maurycy Altenbourg. *(J. de S.-P.)*

AUSTRYA. Podług listów prywatnych, granica austryacka od kantonu S. Gall, również jak i Tessińska, została zajęta przez wojsko, którego oddział wkrótce jeszcze będzie powiększony; jedynym więc skutkiem pompatycznej odpowiedzi Rady Federalnej na notę austryacką, jest dotąd tylko powodem do zajęcia przez blokadę większej przestrzeni granicy.

— Internuncyusz baron Bruck miał odpłynąć z Triestu do Konstantynopola 21 Maja.

— Podług ostatnich wiadomości, otrzymanych przez Posła Bawarskiego w Wiedniu, Król Jmć Bawarski zabawi w Rzymie przez święta Bożego Ciała, tak iż nie wróci do Munich przed początkiem Czerwca.

— W korrespondencyi z Pesth, do gazety Pocztowej, z dnia 13 Maja, czytamy: «Wzorowa żandarmerya Pesthu, dokonała nowe wielkiej wagi uwięzienie, w osobie sławnego emissaryusza Jiggelmessy, który się ukrywał w miasteczku Hatran. Zajmował on wysokie stanowisko w byłej armii węgierskiej, schronił się potém wraz z Kossuthem do Turcyi, zkąd za fałszywym pasportem przybył do Węgier i uskutecznił zlecenie, które miał od Kossutha do jego siostry, pani Messleny, a które zależało na udzieleniu jej szczegółowego planu nowego Węgierskiego powstania. Sądzą, że wielu innych spiskowych i przywodzców ukrywa się w Węgrzech. *(J. de S.-P.)*

PRUSSY. *Berlin, 25 Maja.* Monitor Pruski ogłasza dwie depesze telegraficzne, donoszące, że Król Jmć Pruski wyjechał z Wiednia, 23 b. m. o godzinie 6 rano, i tegoż dnia o północy, przybył do Drezna, gdzie był przyjęty na stacyi drogi żelaznej, przez J. K. W. Xięcia Jana.

Król Jmć Belgów wyjechał ze swym Synem z Wiednia, 22 Maja o północy.

— Izba Lordów angielska przysłała w upominku Pierwszej Izbie Pruskiej exemplarz zbioru mów, w niej powiedzianych od roku 1589 aż do naszych czasów. Izba Pruska oddarowała Parlament Angielski podobnymże zbiorem mów w niej mianych od dnia jej nastania.

— Xiążę Augustenbourg nabył za summę 1,200,000 talarów posiadłość Łabiszyn w Wielkiém Xięztwie Poznańskiem, do której należy też miasto tego imienia.

— Kapituła Wrocławska obrała Xiążęciem-Arcybiskupem Wrocławskim Xiędza Forster, który zarządzał dyecezyą od śmierci ostatniego Księcia Arcybiskupa. *(J. de S.-P.)*

DREZNO, *23 Maja.* Dziś, o 3 kwadranse na 4 po południu, Król Jmć Belgów i Xiążę Brabancyi przybyli tu i byli przyjęci na stacyi drogi żelaznej przez Króla, Xiążąt Jana, Alberta i Jerzego. O godzinie 4 był obiad w zamku Królewskim, na który wezwani też byli Poseł Belgijski P. de Nothomb i P. de Beust. Z Drezna Król i Xiążę Belgijscy, mieli się udać do Cobourg na dni parę, a ztamtąd wrócić do Bruxelli.

HANOWER, *23 Maja.* Wyjazd Króla i Królowej JJ. do Londynu, naznaczony jest na 8 Czerwca.

— Zapewniają że niezwłocznie ma się zgromadzić Kongress reprezentantów wszystkich państw i krajów składających Związek Niemiecki, dla uradzenia jednostajnego systematu monetowego dla całej przestrzeni objętej Związkiem Celnym (Zollverein) i dla krajów składających Państwo Austryackie. *(J. de S.-P.)*

ANGLIJA.

LONDYN, *21 Maja.* Wczora lord John Russell oznajmił Izbie Gmin, że gdy Gubernator Schany Hai, zawiadomił sira G. Bonham o postępach jakie czyni rewolucya w Chinach, P. Bonham posłał siłę zbrojną, dla ochraniania poddanych wielkobrytańskich i ich majątków w okręgach, gdzie powstanie grasuje. Rząd Angielski ze swej strony wydał stosowne rozkazy dla zaopatrzenia sira Bonham w dostateczne ku temu siły. «Ale, dodał Minister, należy dobrze zważyć, że Rząd nie ma najmniejszego zamiaru wdawać się w wojnę domową, która się w Chinach toczy.»

*

— Gazeta Urzędowa (Court Journal) donosi, że obrzęd Chrztu Xięcia Leopolda i ostatni bal Dworski są odłożone do przyjazdu Króla Belgów, Xięcia Następcy i Xiężny Pruskich, Króla Hanowerskiego, Xięcia Saxe-Cobourg i kilku innych członków Domów panujących Niemieckich. Królowa Jmć, z Dostojnemi Gośćmi swemi, będzie się przez dwa dni znajdowała na wyścigach w Ascot, i zwiedzi obóz w Chobhan. Wódz Naczelny Armii, Wielki Mistrz Artyllery i Minister Wojny, będą gośćmi Królowej Jmci w Windsor.

— Taż gazeta zawiera wiadomość, że margrabia Dalhousie, Wielkorządzca Indyj Wschodnich, wziął dymissyą, a na jego miejsce Wielkorządzcą mianowany margrabia Clanricarde.

— Podług korrespondencyj gazety *Times* z Paryża, symptomata oppozycyi, raczej niepodległości, które się tak dzielnie objawiły w Izbie Prawodawczej Francuzkiej przeciw niektórym projektom Rządu, dały się też widzieć nawet w łonie Rady Stanu. Projekt o przywróceniu kary śmierci nie jednomyślnie tam był uchwalony; niektórzy członkowie protestowali się przeciw niemu, jako niewczesnemu i niepolitycznemu, z tego mianowicie względu, iż zdaje się okazywać jakąś obawę zamachów politycznych, kiedy nic nie usprawiedliwia podobnej obawy.

— Listy prywatne z Madrytu mówią o zimném przyjęciu jakiego doznał Minister angielski lord Howden, na ostatniém zgromadzeniu dworskiém u Królowej w Aranjuez, 13 Maja. Przyjęcie takowe nie było przypadkowém, ale umyślném i obmyślaném, za to, że lord Howden stale się opiera dążeniom absolutystowskim Królowej Izabelli. Królowa nader pilnie zajmuje się sprawami stanu, ale w równym stosunku wzrasta w niej wstręt do form reprezentacyjnych, które wikłają i tamują czynność jej władzy, co sprawia jej największą przykrość i powiększa drażliwość charakteru.

— W Indyach angielskich została ukończona pierwsza linija dróg żelaznych z Bombay do Tannah, i odkryta 16 Kwietnia. Kilku znakomitszych kupców krajowych zaproszono na uroczystość otwarcia i pierwszą probę podróży parowej. Ci obywatele, którzy dotąd byli zawziętemi przeciwnikami przedsięwzięcia, tak byli oczarowani pomyślną probą, iż stali się dziś najgorliwszemi kolei żelaznych stronnikami.

— W Dublinie z pewnością spodziewają się Królowej Jmci z Xięciem Albertem, oraz Króla Belgów, Xięcia Następcy Pruskiego z małżonką, dla obejrzenia wystawy. Królowa Jmć ma przybyć na 29 Lipca i zabawić przez dni trzy, w pałacu Namiestnika, lorda Saint-Germans.

— Globe donosi, że okręty *London* od 90, *Sanspareil* śrubowy od 81, *Highflyer* śrubowy od 21, i *Odin* od 16 dział odebrały rozkaz wypłynienia ze Spithead. Sądzą że siły te przeznaczone są na morze Środziemne.

— W tych dniach przybył do Southampton, na statku *Brasilian*, z Gubernatorem Senegalu, xiążę Sidi, syn jednego z królików afrykańskich, panującego nad koczowniczém plemieniem Trarzas. Przenocowawszy w Southampton, xiążę udał się do Havre w podróży do Paryża. *(J. de S.-P.)*

FRANCYA.

PARYŻ, *23 Maja*. Przedwczorajsze posiedzenie Senatu miało niemały interess; roztrząsano wnioski Kommisyi, wyznaczonej do ocenienia projektu Rządowego o usuwaniu ze służby wyższych oficerów Marynarki z powodu podeszłego wieku. Kommisya jest zatém, iżby Senat nie obwieścił, (to jest nie przyjął) tego prawa. Senat wielką większością dalsze rozprawy o tym przedmiocie odłożył do dnia dzisiejszego. (Sam ten odkład ma niemałe znaczenie.)

Tegoż dnia, na Izbie Prawodawczej, Prezes odczytał Dekret Cesarski, cofający projekt o udzieleniu marszałkowej Ney summy 300,000 franków.

— Umarła baronowa de Manonville, siostra hrabi de Fiquelmont, niegdyś Posła w Petersburgu.

— J. K. W. Xiążę Genui, brat Króla Sardyńskiego, przybył przedwczora do Paryża i wysiadł w hotelu Posła Sardyńskiego.

— Xiążę Afrykański Sidi Amman przybył też do naszego miasta, gdzie ma zabawić przez całe lato. *(J. de S.-P.)*

SZWAJCARYA.

Depesza telegraficzna z Frankfurtu, z dnia 24 Maja wieczorem, odebrana w Berlinie, donosi co następuje:

«Donoszą z Bernu, z dnia 22 Maja, że Poseł Austryacki został ostatecznie odwołany i stosunki dyplomatyczne zerwane.» *(J. de S.-P.)*

WŁOCHY.

RZYM. Ojciec Roothaan, jenerał zakonu Jezuitów, którego stan zdrowia oddawna już żadnej nie dawał nadziei, umarł w Rzymie 8 Maja. Jeszcze za życia X. Roothaan i na jego żądanie zwołani zostali reprezentanci tak zwanych prowincyj zakonu, dla obioru nowego jenerała.

TURYN. Senat zatwierdził bez głosowania summę 400,000 franków, uchwaloną przez Izbę Deputowanych dla rozdania w sposobie pożyczki wychodzcom lombardskim, których dobra będą skonfiskowane przez Rząd Austryacki.

— Rada Miejska Turyńska postanowiła, że na przyszłość domy nowozbudowane, nie będą mogły być zamieszkane aż po przejściu dwóch pór letnich od ich ukończenia. Wysokość domów nie ma też przechodzić 21 metra. *(P. P.)*

TURCYA.

Depesza telegraficzna z Wiednia z dnia 24 Maja daje nowiny najpóźniejsze z Konstantynopola. Data ich oznaczona nie jest, ale zawierają fakt ważny, mianowicie zmianę Ministerstwa.

Nowy Gabinet Ottomański jest złożony jak następuje: Mustafa-Pasza Wielkim Wezyrem — Mehemet-Ali-Pasza (były Wielki Wezyr) Ministrem Wojny — Reszid-Pasza Ministrem Spraw Zagranicznych — Rifaat-Pasza, (były Minister Spraw Zagranicznych) Prezesem Rady Państwa. *(J. de S.-P.)*

GRECYA.

Gazeta angielska *Morning-Post* pisze: «Odebrano z Aten depesze telegraficzne; kwestya o granice między Grecyą i Turcyą oddana została pod rozstrzygnienie Posłów trzech Mocarstw, opiekujących się Grecyą, w Konstantynopolu.

«Eskadra Amerykańska, z pięciu statków wojennych złożona, jest w Atenach. Na jednym ze statków znajduje się P. March, Minister Stanów Zjednoczonych, który się upomina o zadośćuczynienie za krzywdy, domierzone missyonarzowi amerykańskiemu, nazwiskiem King.» *(J. de S.-P.)*

AMERYKA.

NEW-YORK, *7 Maja.* Pociąg nadzwyczajny, wyprawiony z New-York do Bostonu wieczorem 6 Maja, uległ jednemu z najstraszliwszych przypadków, jakie się zdarzyły na drogach żelaznych. Pociąg składał się z pięciu wagonów osobowych i dwóch z bagażami. Przybywszy do mostu Norwalk, który, nieszczęściem, był otwarty, parowoz z tenderem i dwoma wagonami bagażowemi, zrzucił się w całym pędzie do rzeki. W tych dwóch wagonach były oddziały dla podróżnych, palących tytuń. Nadto jeden z wagonów osobowych złamał się przez połowę na samym brzegu przepaści. Zabitych jest 51, skaleczonych 20. *(J. de S.-P.)*

NAJPÓŹNIEJSZE WIADOMOŚCI.

BERLIN, *26 Maja.* Król Jmć przybył 24 do Charlottenburg; tegoż dnia Król Belgów wyjechał z Drezna do Gotha.

PARYŻ, *24 Maja.* Wczora ukończyły się w Senacie rozprawy nad projektem ograniczenia służby dowodzców morskich do pewnego wieku. Minister Ducos miał mowę za projektem, odpowiadając na wnioski admirała Mackau. Prawo ostatecznie zostało przyjęte 94 głosami przeciw 15.

LONDYN, *23 Maja.* Nowiny z Malty dochodzą do 18 b. m. Eskadra stała zawsze na miejscu i w skutek ostatnich depeszy, otrzymanych przez lorda Dundas od Posła w Turcyi lorda Redcliffe, miano pewność że eskadra nie opuści Malty. *(J. de S.-P.)*

DOPISEK.

(Przez statek parowy Stelliński.)

Paryż, *26 Maja.* Izba Prawodawcza przyjęła na wczorajszem posiedzeniu projekt prawa o drodze żelaznej z Lyonu do Genewy; spodziewano się mocnej oppozycyi, wszakże nie okazało się nad 18 czarnych gałek.

— Podług nowin z Aten, odebranych przez Triest drogą elektryczną, eskadra francuzka otrzymała rozkaz wrócenia do Salaminy.

Londyn, *25 Maja.* Przedwczora, w Izbie Lordów były Minister Spraw Zagranicznych Lord Malmesbury zapowiedział, iż 27 b. m. zada Ministrom pytania we względzie układów, toczących się między Rossyą i Portą.

Lord Clarendon, (Minister Spraw Zagranicznych) oznajmił, że Rząd angielski zażądał od Rządu Stanów Zjednoczonych jak najdzielniejszej pomocy ku wytępieniu handlu murzynów na wyspie Kuba. *(J. de S.-P.)*

Rzym, *14 Maja.* Nowy Nuncyusz w Brezylii, mons. Bedini, wsiadł na okręt w Civita-Vecchia, udając się naprzod do New-York, gdzie ma wręczyć rozmaite instrukcye Wikaryuszom Apostolskim w Stanach. Towarzyszy mu Mons. Colognesi, mianowany Legatem w Mexyku. *(J. de S.-P.)*

(Drogą Zwyczajną.)

Wiedeń, *25 Maja.* Cesarz Jmć nadał order św. Szczepana 1 klassy Xięciu Brabancyi.

— Xiążę Czarnogórza Daniel wrócił do swego kraju.

Londyn, *25 Maja.* Przedwczora lord Seymour złożył Izbie Gmin sprawozdanie Kommisyi, która prowadziła śledztwo o postępowaniu Xięcia Northumberland, Pierwszego Lorda Admiralicyi za Ministerstwa Derby i jego Sekretarza, P. Stafford w czynnościach wyborowych w arsenałach. Kommisya nagania i Lorda i Sekretarza. Sprawozdanie będzie wydrukowane.

— Królowa Jmć mianowała lorda Home Strażnikiem wielkiej pieczęci a lorda Ponmore Strażnikiem tajnej pieczęci Szkocyi. *(J. de S.-P.)*

Madryt, *20 Maja.* P. Bermudez de Castro, brat Ministra Skarbu, mianowany został Posłem w Neapolu, na miejsce margrabi de Villuma, mianowanego na takąż posadę do Paryża.

Drezno. Na galowym obiedzie, danym dla Króla Jmci Belgów, znajdowali się między innemi wysokiemi gośćmi Xiążę Następca i Xiężna Duńscy. *(J. de S.-P.)*

Ameryka. W New-York przez telegraf odebrano wiadomość, że nowoobrany Prezes Rplitej Mexykańskiej, Santa Anna, odbył 17 Kwietnia swój wjazd tryumfalny do Mexico i był przyjęty z największym entuzyazmem.

— W Buenos Ayrès rewolucya ukończyła się. Urquiza odstąpił dawnego traktatu zawartego w S. Nicolas na niekorzyść Buenos Ayrès i zawarł nowy, dla nich przyjazny.

140 okrętów różnych krajów stały w porcie Buenos Ayrès. *(J. de S.-P.)*

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

W jednej New-Yorkskiej gazecie zapewniają, że Ludwik Napoleon zaprosił swoich krewnych PP. Bonaparte, zamieszkałych w Baltimore, do odwiedzenia Francyi. Młody Hieronim Bonaparte, wnuk Marszałka Xięcia Hieronima, oficer armii Stanów Zjednoczonych, wziął urlop na 6 miesięcy i wprędce uda się do Europy.

* *

Oto są niektóre statystyczne dane o Omnibusach Londyńskich, świadczące, do jakiego stopnia rozwinięty jest w tej stolicy przemysł powozów publicznych i jak wielkie musi być ich krążenie. Omnibusy, dziś przerzynające Londyn co

chwila i we wszystkich kierunkach, kosztują wraz z uprzężą 414,000 funt. st. (2,484,000 r. sr.). Płace pobierane przez służbę przy tych powozach wynoszą rocznie do 436,000 f. st. (2,616,000 r. sr.); roczne potrzebowanie owsa, siana, i słomy dla koni, rocznie 500,000 f. st. (3,000,000 r. sr.) remonta pojazdów i koni, oraz najem stajeń i wozowień do 150,000 funt. st. (900,000 r. sr.) rocznie. *(J. d. D.)*

* * *

Statek parowy «Indépendence» idący do Kalifornii, zginął 16 Lutego około wyspy św. Małgorzaty na Oceanie Spokojnym. Z 500 podróżnych, którzy wszyscy rzucili się do morza, dla przybycia w pław do brzegu, prawie połowa znalazła śmierć w falach Oceanu. Wyspa św. Małgorzaty jest bezludna i leży około wybrzeża niższej Kalifornii. Statek parowy osiadł był na mieliznie, ale zdołał zdjąć się. Kapitan, widząc że woda na dnie dosięga ośmiu stop wysokości, kazał wpędzić okręt na mieliznę, odległą od brzegu tylko na 130 sążni. W tejże chwili pożar wybuchnął na statku. Morze było rozhukane i unosiło wszystkie szalupy, które usiłowano ze statku na brzeg wyprawić. Nastąpił nakoniec wybuch prochu. Wstrząśnienie ztąd pochodzące wrzuciło wielu podróżnych do morza, inni rzucali się dobrowolnie, ale jedni i drudzy byli unoszeni bałwanami morskiemi. Zginęło do 200 osob tym sposobem. Ci którzy się schronili na pustą wyspę, pozostali przez 56 godzin bez napoju, wśród okropnych męczarni. Ze statku jeszcze dawali znaki rozpaczy wystrzałami z dział, które sprowadziły nieopodal znajdujących się łowców wielorybów i ci, przybywszy jak najśpieszniej, uratowali ginących z pragnienia i głodu. (J. d. D.) Przerażające są opowiadania ocalonych. W liczbie podróżnych było 18 żydów, z nich 16 zginęli od ciężaru złota, którém byli obarczeni i z którém rozstać się nie mogli. Jeden z nich ofiarował 50,000 dollarów, (65,000 rub. sr.) temu, ktoby go uratował, ale położenie wszystkich było takie, że każdy myślał tylko o sobie. *(Pr. Zeit.)*

* * *

P. Luther, astronom w Düsseldorff, odkrył w nocy 5 Maja nową planetę, równającą się gwiazdzie 11 wielkości. Katalog planet, w skutek tego odkrycia, liczy dziś tych ciał niebieskich *trzydzieści cztery*, z których 26 znajdują się między Marsem i Jowiszem. *(Pr. Z. i t.)*

* * *

W Anglii niedawno stanęło prawo, iż wszystkim dzieciom, mającym się urodzić w kraju od 1 Sierpnia bieżącego roku, ma być zaszczepiona ospa w przeciągu czterech pierwszych miesięcy od urodzenia. Lekarze będą szczepili ospę bezpłatnie, a rodzice i lekarze nie wykonywający tego przepisu, ulegną karze pieniężnej od 1 do 5 funtów sterlingów. *(J. d. D.)*

* *

Ogłoszono obrachowanie nieszczęśliwych przypadków, zdarzonych w Anglii w drugiej połowie zeszłego roku, na drogach żelaznych. Zabitych było osób 133, skaleczonych i rozmaicie ranionych 387.

Z zabitych, 41 byli podróżni, którzy zginęli z niezastosowania się do prawideł ostróżności przepisanych na drogach żelaznych, uległszy tym sposobem niebezpieczeństwu albo umyślnie, albo przez nierozwagę; 40 należeli do służby drogowej i zginęli z niedbalstwa lub niezręczności; 12 podróżni ulegli śmierci z własnej winy, tak, iż tylko 40 osób zginęło z przyczyn całkiem niezależnych od ich winy, a gdy z tego działu 31 byli ze służby drogowej, wypada przeto, że tylko *dziewięciu* podróżnych zginęło z nieszczęśliwych przypadków na kolejach.

Z liczby 387 ranionych, 316 ucierpieli bez wszelkiej własnej winy; a tu nie należy zamilczeć, że ta liczba ofiar szczególniej wzrosła z powodu dwóch nadzwyczaj nieszczęśliwych wypadków, z których w jednym, (1 Listopada pod Redhill) było 71, a w drugim 42 ranionych. Po większej części skaleczenia były lekkie i dziś już wielu zupełnie są wyleczeni.

316 ranionych i 9 zabitych (bez własnej winy), składają niezmiernie mały stosunek w porównaniu liczby osób, które w tym okresie czasu przejechały po drogach żelaznych w Anglii. Liczba ta wyniosła *czterdzieści dziewięć miljonów, ośmkroć ośmdziesiąt sześć tysięcy, sto dwadzieścia cztery.*

* * *

Donieśliśmy już, że Cesarz Francuzów, znany lubownik muzyki Rossiniego, nadał znakomitemu kompozytorowi krzyż Legii honorowej. Order ten przesłany był przy nader łaskawém piśmie, którém Cesarz zachęca Rossiniego do udarowania Publiczności nowém arcydziełem. Cesarz nie wiedział zapewna, że ma do czynienia z jednym z najupartszych dziwaków. Rossini odpisał z wielką grzecznością i uniżonością wyrażając swą wdzięczność, ale zarazem oświadczył, że komponował swoje twory muzyczne jedynie dla zarobku, nie zaś z upodobania w muzyce, i że teraz, kiedy już uzbierał przyzwoity sposób do życia, (on ma ogromną fortunę i daleko nie przeżywa dochodów), pragnie jedynie wypoczynku. Mimo to, maestro zakończył swój list obietnicą, iż skomponuje muzykę na koronacyą Cesarza. *(Ind. B.)*

* * *

Według urzędowych podań, w dniu 1 Stycznia bieżącego 1853 r., ludność Królestwa Lombardyi wynosiła 2,773,907 mieszkańców; więcej niż w roku 1852 o 29,789 dusz. Miasto Medyolan ma 161,962 mieszkańców. *(J. de S.-P.)*

* * *

Według ostatniego popisu, ukończonego 3 Grudnia 1852 roku, w Królestwie Hanowerskiém liczy się 1,819,258 dusz, a domów wszelkiego rodzaju 262,796. Po 1 Lipca 1848 było mniej o 6,856 domów i mieszkańców o 60,256 dusz.

Позволяется печатать. 21 Мая 1853 года. *Ценсоръ Н. Ахматовъ.*
W DRUKARNI WOJENNEJ.